

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XXXVIII

urn:nbn:de:bsz:31-97032

ADMIRANDA
CAPUT XXXVIII.
DE SOLANO.

Solani plures sunt species; inter has Halicacabum, vesicaria, somniferum, Majus & Tuberosum, aliquid mihi in habere videntur. *Mathiol. in lib. 4. cap. 69.* Halicacabum adeo aspidibus inimicum, ut admodum radice ejus propius, alto enecentur sopore. Vesicarium foliis constat oblongis, floribus candidis, è quibus vesicæ prodeunt virides, subtundæ, sentis secundum longitudinem divisuris, semine intus pullo, orobi magnitudine. In ejus latere humani veluti cordis effigies, albo ob signata colore. Sic formavit Natura, ut ejus affectibus salutare observaremus. *Somniferum* in soporem conjicit gustatum; Testare id suo exemplo Dani. Cum enim Sueno Norvegorum Rex Duncanum Regem Scotiæ in oppido Bertha obsideret, evocato hic Maccabæo consobrino clanculum de deditioe agere cæpit, commeatu promisso; *Herbor Boët. l. 12. Scot. hist.* Repererunt conditionem Dani, & una commeatum; quem cum degustassent, tam alto oppressi sunt sopore (Solano enim vinum & cerevisia infecta erant) ut à Maccabæo opprimerentur. Decem dona hostium suspecta habentes, sobrii fuere; qui etiam Regem Suenonem veluti exanimem piscaria scapha ad Thai detulere ostia; inde domum Solani majoris radix sicca, si in vino semidrachmæ pondere septem maceretur diebus, ita illud inficit, ut, si quis percolatum biberit, nullo modo edere queat; Cessat affectus, acetum si propinaveris. Copiosius sumptum strangulat. Secretum primus Franciscus Calceolarius Veronensis & invenit, & propalavit. *Mathiol. in lib. 4. cap. cit.* Succus ex acinis hujus expressus, & ad syrupi consistentiam cum saccharo decoctus, ita efficax est, ut vel ligulæ, vel cochlearis parvi mensura somnum inferat, fluxiones sistat, & dysenteriam curet. *Doring. de Opio.* Similis demutationis historiam vide apud *Scalig. Exerc. 154.* Tuberosi tuberosa

PLA
risfractu, p
aliquando longa. Ad
pues procedunt, qu
no vixit exurgunt
lumus radices. Tot
viam parvam hyber
guaruita notatit.

CAP
DE SIN
& Sa

Snapis Saccato
eius appositum
ingenit ab humidit
tend. cap. 1. Hoc
curabitur. Pythag
paxet valentibus co
leat, & in acca
flationem potenter
multo confectum,
6. 51. Cunctis lit
commendo. Cum
Mefaricus aperiat
promoveat. Nihil e
nem laum sibi que pr
adem ventrem mihi
pugno compressit d
ducatio in aliis. Th
inducit, cujus radi
is. Venerem excitar
miter in monte Baldo
prodens lapide, & an
6. 4. cap. 15. Radix in
fina cu nonnisi uncto
habet expellens calcul
vno tantum ejeti fa

rosa est radix, pugni aliquando magnitudine, palmum aliquando longa. Ad caulis exortum, radices fibrosæ plures prodeunt, quæ per terram sparguntur, his primo vere alii exurgunt caules, aliæque tuberosæ adnascuntur radices. Tot vero se tubetibus propagat, ut ad unam plantam hyberno tempore erutam ultra quadraginta tubera notavit *Baehinus ad l. c. cit. Dioscor.*

CAPUT XXXIX.

DE SINAPI, SATYRIO
& Saxifragia majore.

Sinapi Saccaro obductum, vel cum melle pro bellariis appositum, experimentum tutum in defectu ingenii ab humiditate statuit *ar. Horst. l. 2. de sanitat. tuend. cap. 1.* Hoc condimento laxatus gurgulio cito contrahitur. Pythagoras proin in honore habuit, quod præter valetudinis conservationem, in altum quoque feratur, & in arcam illam divinæ rationis ac mentis stationem potenter conscendat. Hujus incisum ex melle confectum, inquit *Pansa theor. spu. de pror. vit. c. 51.* Cunctis literatis præsertim hyemis tempore commendo. Cum totum corpus calefaciat, venulas Mesataicas aperiat, & deductionem Chyli in epat promoveat. Nihil enim capiti salubrius, quam ventrem laxum sibi que propitium habere. *Satyrium* herba ad rem veneream mirifice pollet, attacta tantum. Septuageno compressu desinit in Indo, qui attulerat; duodecimo in aliis. *Theophrastus.* Huic similis est *Cynosorchis*, cujus radix major statuosa turgens materia, Veneream excitat; minor reptimit. *Saxifragia* major in monte Baldo nascitur, ex vivo & durissimo prodiens lapide, & antiquis urbium mœniis. *Mathiol. ad l. 4. cap. 15.* Radix in petris adeo pertinaciter concluditur, ut non nisi mucronatis ferramentis evellatur. Vim habet expellendi calculos. Certe illius potu innumeri ex uno tantum ejecti sunt, fabæ quidam magnitudine.